

BACHELOROPPGAVE

Hvordan foreldresamarbeid oppleves av foreldre med minoritetsbakgrunn i barnehagen.

How parenting cooperation is experienced by parents with minority background in kindergarten

Kandidatnummer 135

BLUBACH 2018/19

Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett

Institutt for pedagogikk, religion og samfunnsfag

Barnehagelærerutdanning

Espen Helgesen

Innleveringsdato:30.05.2019

Antall ord: 9574

Forord

Min kulturellbakgrunn skal alltid være en del av meg. Som en som tilhører til en minoritets bakgrunn har jeg alltid trodd at jeg hadde mangel av ressurser som tilpasses til det majoritet samfunn. Jeg har alltid følt at jeg må tilpasse meg til den dominerende samfunnet, og må ligge min kultur til side. Men gjennom min studie å være en barnehagelærer har jeg lært, at jeg har en ekstra ressurs i bagasje som jeg har tatt med meg til samfunnet. Og jeg har fått bevissthet om at hvert individ skal bli respektert og anerkjent for den det er, at dets plass og verdi i felleskapet skal bli synliggjort, støttes og oppfølges ut fra deres egne kulturelle og individuelle forutsetninger. Dette har snudd min oppfatning av hvem jeg er i dette samfunnet.

Oppgaven min skal være en stemme til minoritetsforeldre som opplever vansker og utfordring med sin rolle i det norske barnehagen. Dette oppgave er på å få en bedre forståelse av utfordringer som omhandler om kulturelt mangfold i barnehage, der hvor jeg skal utøve mitt yrke som framtidige barnehagelærer. Gjennom oppgave har jeg lært og fått innsikt som jeg kan hjelpe meg å bidra til å virkeliggjøre mer synlige mangfold i barnehagen.

Jeg ønsker å takke Gud for Han har vært alltid og er alltid med meg og min man Ad som har vært veldig tålmodig og forståelig gjennom det tidkrevende arbeid, og som har støttet og hjulpet meg hele veien. Jeg er også stor takknemlige for min søster R, og mine gode venner H. SH. og SF., som støttet meg hele veien.

Jeg ønsker også å takke min veileder Espen Helgesen for alle innspill, tilbakemeldinger, diskusjoner og oppmuntring gjennom hele bacheloroppgave prosessen. Jeg vil også takker mine informanter som stilte opp på intervju og delte deres tanker og opplevelser i denne undersøkelsen. Min Dypeste takk er til Gud som hjalp med gjennom hele oppgaven og studien. Av Han og ved Han og til Han er alle ting. Han skal ha ære i alle æve!

Sammendrag

Denne bacheloroppgaven fokuserer på flerkulturell pedagogisk arbeid i barnehagen og er rettet mot å finne svar på problemstilling: «*Hvordan foreldre med minoritets bakgrunn opplever samarbeid med personale i barnehagen?*»

Kvalitativ forskningsmetoden og fenomenologi tilnærming gjennom individuell intervju var brukt for å besvare oppgaven. Forskningsspørsmålene: (1) Hva forstår du om begrepet foreldresamarbeid? (2) Hvilke erfaringer og opplevelser om foreldresamarbeid har du fra ditt hjemland? (3) hvilke opplevelser har du med foreldresamarbeid i barnehagen? (4) Hva var utfordrende ved opplevelsen av foreldresamarbeid og utbytte av utfordringer? Data ble hentet fra intervju med minoritetsforeldre.

Funnene viser at foreldre har ulike opplevelser av foreldresamarbeid, og personalets bevissthet og holdning til kulturelt mangfoldighet varierer. Dette viser at noen personalet har fagkompetanse om flerkulturell pedagogisk arbeid, og at noen personalet mangler denne kompetanse.

Summary

This bachelor thesis focuses on the theme multicultural pedagogical practices in the kindergarten and geared towards finding to answer the problem: “ How do parents with minority background experience parental cooperation with teachers in the kindergarten?”

The qualitative research method and phenomenological approach through individual interviews were used for this thesis. The research questions: (1)What do you understand by the concept of parental cooperation? (2) Which experiences did you have with parental cooperation in your homeland? (3) which experiences do you have with parental cooperation in the kindergarten) (4) What was challenging with the experience of parental cooperation in the kindergarten and what were the outcomes(benefits) of the challenges? The data was obtained from the interviews of minority parents.

The finding from this research shows that the parents have a different experience with parental cooperation in the kindergarten and that the employees awareness and attitude

towards the cultural differences are different as well. This shows that some employees have a conceptual understanding of the multicultural pedagogical practice and that some employees lack those competencies.

Innholdsfortegnelse

FORORD	2
SAMMENDRAG	3
SUMMARY	FEIL! BOKMERKE ER IKKE DEFINERT.
1. INNLEDNING	6
1.1 BAKGRUNN AV TEMA OG VALG AV PROBLEMSTILLING	7
1.2 PRESISERING AV PROBLEMSTILLING	7
1.4 OPPBYGGING AV OPPGAVEN	8
2. TEORI	8
2.1 KULTUR	9
2.3. INTERKULTURELL KOMMUNIKASJON	9
2.4 INTERKULTURELL KOMPETANSE	11
3. MANGFOLD	12
3.1 BEGREPENE I ET MANGFOLDIG SAMFUNN	12
3.2 BARNEHAGENS MØTE MED MANGFOLD	12
3.3 RESSURSORIENTERT OG PROBLEMORIENTERT TILNÆRMING	13
3.4 GODT FORELDRESAMARBEID	15
4. METODE	16
4.1 KVALITATIVT FORSKNINGSINTERVJU OG FENOMENOLOGISK TILNÆRMING	17
4.2 ETISKE VURDERINGER	17
4.3 METODES SVAKE OG STERKE SIDER	18
4.4 DATASAMLING	18
4.5 ANALYSEARBEID	19
4.6 ANALYSE, TOLKNING OG DRØFTING AV FUNN	19
4.7 SAMARBEID	19
4.8 ERFARINGER OG OPPLEVELSER	21
4.9 FORELDRES OPPLEVELSE I BARNEHAGEN	22
4.10 UTFORDRENDE OG UTBYTTE AV UTFORDRINGER	24
5. KONKLUSJON OG OPPSUMMERING	28
6. LITTERATURLISTE	29
VEDLEGG 1	30
INFORMASJON TIL FORELDRE OG SAMTYKKE	30
VEDLEGG 2	30
INTERVJUGUIDE	30

1. Innledning

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling (KD, 2017, s.22).

Et godt foreldresamarbeid forutsetter at barnehagepersonalet har utviklet holdninger, respekt, og forståelse for at foreldre er forskjellige, og at de kan se dem som ressurspersoner for sine barn. Med en slik grunnholdning vil det også være lettere å håndtere vanskelige samtaler senere. For å være en god samarbeidspartner kreves det at fagpersonen har faglig og personlig kompetanse og forholder seg profesjonell i møte med foreldre (Glaser, 2018, s. 17). Foreldre møter barnehagepersonale daglige i henting og levering situasjoner. Der utveksles informasjon om barnets hverdag. Disse møter er uformelle og korte, men er veldig viktige. Gjennom disse korte dialoger, skaper tillit og trygghet mellom begge parter, som kan være en grunnlaget for å snakke åpent og fortrolig i de formelle møtene som foreldresamtaler og foreldremøter.

Dagens barnehage er preget av mangfoldig og variasjon. Barna, familiene, og personalet er ulike med hensyn til nasjonalitet, livssyn og sosiokulturelle verdier. Den tidligere barnehagen som vi kaller for monokulturelle barnehagen er erstattet av den flerkulturelle barnehagen i mindre eller stor grad (Glaser, 2018, s. 17). Ferske tall fra Utdanningsdirektoratet viser at andelen minoritetsspråklige barn i barnehagen stiger. Minoritetsspråklige barn defineres i denne sammenheng ved at «barnet og barnets foresatte har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk». I 2017 var det 48 700 minoritetsspråklige barn i barnehage i Norge. Det er en økning på 5 prosent fra 2016. Totalt er 17 % av barna i norske barnehager minoritetsspråklige, og det er de store kommunene som har høyest andel. Det har vært en jevn økning minoritetsspråklige barn i norske barnehager i alle aldersgrupper de siste fem årene (¹)

¹ <https://utdanningsforskning.no/artikler/flere-minoritetsspraklige-barn-i-barnehagen/> , besøkt 01.04.2019

1.2 Bakgrunn av tema og valg av problemstilling

Bakgrunn av tema kommer ut fra min egen interesse av å finne ut hvordan barnehage samarbeide med foreldre med minoritets bakgrunn. Jeg valgt dette tema fordi jeg selv har en flerkulturell bakgrunn. Når jeg begynte med barnehagelærer studie hadde jeg null erfaring hva det ville si å samarbeide med foreldre og jeg forstod ikke viktigheten av samarbeidet . Og det er fordi jeg kommer fra et land der samarbeidet mellom foreldre og barnehage var usynlig og noe man ikke snakker så høyt om. Det fikk meg til å tenke om foreldre som ikke har noe erfaring om hva det vil si samarbeidet med barnehagen, utfordringer de møter og hvordan de omfavner de nye opplevelser de støtter på i den norske barnehagen.

Barnehagen skal møte barn og foreldre med respekt og en åpen inkluderende holdning. Det er personales ansvar å etablere kontakt og samarbeide med foreldrene. Foreldrene med minoritets bakgrunn skal føle seg velkommen i barnehagen. personalet skal vise interesse for minoritetsbakgrunn og til rette legge for at foreldrene blir kjent med den norske barnehagen. Gjennom samtaler med personalet skal foreldre få anledning til å stille spørsmål og komme med innspill. Alle foreldre skal oppleve at deres meninger blir respektert og få mulighet til å påvirke det som skjer i barnehagen, (Aare og Blom, 2012, s. 155)

1.2 presisering av problemstilling

Både hjemme og barnehage samarbeider for barns allsidig utvikling. Det vil si at de arbeider sammen for barns beste. For å kunne støtte barn ut fra deres egne kulturelle og individuelle forutsetninger må barnehagen inngå et nært samarbeid med foreldrene. Barna og deres foreldre har en historie sammen og foreldre er de viktigste ressurspersonene barna har. I nær samarbeide med foreldre kan barnehage støtte barna utfra deres forutsetninger, erfaringer, kunnskaper og behov. Foreldre har kunnskap om hva barna kan mestrer, hva de er interessert i, og hvilken språklig kompetanse de har (Glaser, 2018, s. 114). I denne oppgaven vil jeg presisere hvordan minoritets foreldre samarbeider med barnehage for å støtte barna sine, og jeg vil også fokusere på hvilke utfordringer de møter, og hvilken forventninger de har. Utfra

foreldres sine perspektiver og opplevelser om samarbeid, og for meg som pedagoger med flerkultur bakgrunn, vil jeg undersøke hvordan jeg kan bruke denne kompetansen i min profesjon som barnehagelærer. Derfor velger jeg problemstillingen: *hvordan opplever foreldre med minoritets bakgrunn samarbeidet med personale i barnehagen ?* For best arbeid med foreldre med minoritets bakgrunn, vil det være en viktig forutsetning å forstå og kjenne deres opplevelse som foreldre i det norske barnehagen. Så mener jeg at min funn til denne problemstillingen kan være nyttig i det flerkulturell pedagogisk arbeid i barnehagen.

1.4 oppbygging av oppgaven

I denne oppgaven vil jeg presentere elementer jeg mener er viktig å samarbeide med foreldre som har minoritets bakgrunn. På teori delen vil jeg se på kultur, interkulturelle kommunikasjon og interkulturelle kompetanse, noe jeg mener en fagperson bør ha kunnskap og kompetanse om i arbeid med minoritets gruppe mennesker. Videre vil jeg presentere begrepet mangfold, personalets ulike tilnærminger mot foreldre med minoritets bakgrunn, og hva innebærer en god foreldresamarbeid. Jeg vil vise fram metoden jeg brukte, deretter skal jeg presentere mine informanter, og min funn fra intervjuet med foreldre med minoritetsbakgrunn. Jeg vil finne ut om det er samsvar i funnene, og det skal jeg bruke til å besvare min problemstilling som skal være på konklusjon i denne oppgaven.

2. Teori

I dette kapitlet vil jeg gjøre rede for relevante teori knyttet til flerkulturell pedagogisk samarbeid med foreldre i barnehagen. Jeg starter med kultur og interkulturelle kommunikasjon deretter. Jeg skal også trekke inn interkulturelle kompetanse som barnehagelærer bør egne i arbeid med flerkulturelle pedagogisk arbeid. Deretter skal jeg presentere begrepet mangfold, barnehagen møte med mangfold og ulike tilnærminger til mangfold. Til slutt skal presentere hva en god foreldre samarbeid er, og målet for samarbeidet.

2.1 Kultur

Kultur, er et begrep som brukes ofte og gjerne tillegges forskjellige innhold i ulike sammenhenger. Sosialantropologen, Arne Martin Klausen definerer kultur slik: Kultur er de ideer, verdier, ideer, regler, normer, koder og symboler som et menneske overtar fra den forgående generasjon som man forsøker å bringe videre ofte noe forandret, til neste generasjoner (Aare og Blom, 2012, s. 146). En annen antropolog, Thomas Hylland Eriksen, også definerer at kultur er det som gjør kommunikasjon mulig, (Eriksen 1993 referert i Aare og Blom, 2013, s. 146). Vi lever i et samfunn sammensatt av forskjellige folk som tilhører til forskjellige kulturer. Men som det er definert i følge Klausen og Eriksen, kultur handler ikke bare om etnisitet, som kommer rett på tanken når vi tenker om kultur. I følge deres meninger, alle mennesker til hører til en kultur. For eksempel når det gjelder barneoppdragelse, foreldrene har sine egne verdier og ideer, og den gjør den majoritet av foreldrene. Mange samfunnsvitenskapelige definisjoner mener at kultur henger sammen med sosialisering, og at den overføres gjennom ulike sosialiseringprosesser (Aare og Blom, 2012, s. 147).

For å forstå andre sin kultur, må vi være forsiktige for å ikke være etnosentriske. Det vil si at vi må unngå å vurdere andre sin kultur med utgangspunkt i vår egen. I følge Eriksen(1998), kan etnosentrisme definere som bruken av eget samfunn som målestokk for andre samfunn, der de andre fremstår som underlegne (Eriksen, referert i Aare og Blom, 2012, s. 149). Eriksen, videre hevder også at for å forstå andres kultur bør utgangspunkt vårt være mest mulig verdinøytralt og kulturel relativisme. Kulturel relativisme motsatt til etnosentrisme, handler om eller viser at alt menneske gjør forstås i sin egen sammenheng, og den blir dermed en hjelpemiddel til en forståelse (Eriksen, 2001, s. 67). En slik handler om tilnærming innebærer en forståelse av andres kulturer ut fra sine egne premisser. Den kulturel relativismen kan vi bruke som metode til å forstå andre kulturer, men vi skal ikke bruke det som standpunkt. Det betyr ikke at man skal godta alt, men man skal forstå hvordan andre handler og agere som de gjør.

2.3. Interkulturell kommunikasjon

Interkulturelle kommunikasjon handler om en kommunikasjon som foregår mellom mennesker med ulik kulturbakgrunn, eller med presist definisjon, det er en prosess som innebærer utveksling og fortolkning av tegn meldinger mellom mennesker som representerer ulike kulturelle fellesskap som er forskjellige at deres tilskrivning av mening påvirkes.

Gudykunst (2003), hevder at studiet av interkulturelle kommunikasjon har som mål å redusere usikkerhet og angst. Når man kjenner kulturene best mulig, vil det være mulig å forutsi hvordan mennesker vil tenke og handle uansett om aktørene oppfatter situasjonen slik eller ikke. (Dahl, 2013, s. 85). For en pedagoger til å være en god samtalepartner, kreves kulturkompetanse og kommunikasjonskompetanse. For å kunne inngå et godt samarbeid med minoritetsforeldre kreves det en viss innsikt i kulturforståelse og det fordrer at man er i besittelse av interkulturelle kompetanse. For eksempel en personalet i barnehagen rakte hånden fram for å hilse på en far. Faren unnlot å håndhilde og forklarte at slik gjøre de ikke på deres kultur (Glaser, 2018, s. 115). Selv har jeg møtt også mange muslimer som ikke hiler på hånd og mange som hilser på hand. Så vi kan spørre oss, hvilke kulturer mennesker vi møter i barnehagen referer til.

Ved bruken av dynamisk tilnærming vil vi være opptatt av hvilke egenskaper, normer og verdier aktører gjør gjeldene i et kulturmøte. Vi mennesker er posisjonerte og handler ikke bare som medlemmer av grupper, men ut fra en posisjon og en aktuell situasjon i samspill mellom menneskene som deltar i kommunikasjon. Når vi legger dynamisk kulturforståelse i utgangspunkt, er kultur ikke noe man har men noe man gjør. Kultur også skapes når mennesker kommunisere med hverandre. Da kan vi si at interkulturelle kommunikasjon kan ses som handling der aktørene gjør gjeldene sine kunnskaper, meninger og verdier i møte med den andre. Kulturelle elementene vi bære med oss, slik som holdninger, erfaringer, og verdier kan brukes i forhandling med den andre, slik at den skapes nye kulturelle forutsetning i møtet. Resultatet av dette er ikke forutsi, fordi som mennesker vi er ikke programmerte, men vi kan handle fra responsen og inntrykket vi får i det aktuelle møtet (Dahl, 2013, s. 89). Når vi har en slik tilnærming eller forståelse, er det en forutsetning for oss for å bygge en gode dialog relasjonen når i møte med det andre. Den interkulturelle kompetansen kan hjelper oss å kommunisere hensiktsmessige og passende med mennesker som har en annen kulturelle bakgrunn. Personalet i barnehage trenger kunnskap og ferdigheter som gjør at de håndterer mangfold på en god måte. Kjennskap og forståelser om andre kulturer kan være nyttig i møte med ulike mennesker. Det kan være en bakgrunn for kontakt og være en god kilde til relasjonsbygging mellom personalet og foreldre. Og på den måten kan det være lettere å finne større innsikt av foreldres holdninger og verdier (Gjervan, Andersen, 2013, s.77).

2.4 Interkulturell kompetanse

I arbeid med flerkulturelle foreldre, er det viktig at personalet i barnehagen tilegner en viss interkulturelle kompetanse.

Interkulturell kompetanse handler om evnen til å kommunisere hensiktsmessige og passende til mennesker som har enn annen kulturell bakgrunn. I følge Bøhn og Dypedahl (2009, s. 12), var interkulturelle ferdigheter forbundet ofte med det å reise til utlandet, eller med besøkende utlendinger å gjøre, men i dag er i nær miljø og interkulturelle utfordringer diskutere så mye. Konsekvensen er øking av migrasjon og globalisering. Interkulturelle kompetanse er ikke bare relevant i kommunikasjon mellom med mennesker med ulike kulturbakgrunn, men at ved å utvikle denne kompetansen kan bli også flinkere til å forholde seg ulikheter mellom mennesker.

Interkulturelle kompetanse utvikles gjennom erfaringer, kunnskap og refleksjon. Erfaringer i kommunikasjon mellom mennesker er en forutsetning for å bli interkulturelle. Men når man kobles erfaringer med kunnskap og refleksjon, da utvikles bevisst interkulturelle kompetanse. Denne kompetansen må så brukes til systematisk refleksjon over erfaringer fra møter med andre mennesker (Bøhn og Dypedahl, 2009, s. 12).

I arbeid med foreldre med ulike kulturelle tilhørighet er det nødvendig og nyttig, at personalet i barnehagen eier slike kompetanser. Det vil si at samhandling blir lettere. For interkulturelle kommunikasjon kunne utvikles er det viktig å ta utgangspunkt i gode intensjoner, et åpent sinn. Og i tillegg til kunnskap må begge partene viser gjensidig respekt og forståelse for hverandres bakgrunn.

I interkulturelle kommunikasjon kan det være et problem, hvis vår antagelse om andre er som oss. Det vil si at vi tenker de andre tenker og handler slik som oss. Men slik er det ikke. Menneske er forskjellige, ikke bare de som er fra utlandet men menneske i generelt er forskjellige. Noen tror på Gud, noen ikke. Noen mener at de enkeltindivids frihet er det høyeste gode, andre mener respekt for familiens ære er høyere (Bøhn og Dypedahl, 2009, s. 16). Hvor jeg er fra, blant andre verdiger er respekt for familiens kollektive ære er en av de høyeste gode verdier man setter på. Jeg kan ha en fellestrekk med noen i arbeidet med flerkulturelle foreldre, men ikke med alle. Vår evne til å se ting fra forskjellige perspektiver er grunnleggende for å utvikle interkulturelle kompetanse

3. Mangfold

I dag er det begrepet veldig mye brukt i mange sammenhenger. Men mangfold er ikke noe nytt. Det handler om at vi er forskjellige, og har alltid vært. Et mangfoldig samfunnet påvirker oss som privatpersoner, arbeidstakere, gruppe, organisasjoner og samfunnet vårt. *Mangfold* betyr forskjellighet eller sammensatthet. Den påpeker mot variasjon og heterogenitet (Larsen og Slåtten, 2015, s .42).

Begrepet mangfold i barnehage knyttes særlig til kulturelt, religiøst og språklig mangfold. Rammeplanens temahefte om språklig og kulturelt mangfold fokuserer på mangfold som ressurs. Men hvordan barnehagen møter mangfold skal se i denne kapitlet.

3.1 Begrepene i et mangfoldig samfunn

Minoritet og majoritet er begreper som vi ofte bruker i å definere eller omtale mennesker i et flerkulturelt samfunn. Begrepene sier noe om antall og beskriver posisjon i samfunnet i forhold til dominans. I Norge har det alltid eksistert nasjonale minoriteter som kvener, tatere, jøder, romanifolket og samiske urbefolkningen. Aasen(2003) skiller mellom minoriteter som har hatt langvarige tilknyttinger til Norge og minoritetsbegrepet som i dag vi betegner til mennesker som har innvandret i senere tid (Aasen, referert i Gjervan, Andersen og Blekka, 2013, s. 21). I følge Gjervan, Andersen og Bleka , begrepet minoritetsbakgrunn knyttes som regel til mennesker som har innvandret til Norge i de siste året. Derfor bruker jeg begrepet minoritetsbakgrunn i oppgaven for å omtale foreldrene som er innvandrere (2013, s. 21).

3. 2 Barnehagens møte med mangfold

I barnehagen bør mangfold og flerkulturell forståelse være en naturlig og del av barnehagen. Gjervan, Andersen, og Blekka (2012), mener at det er forskjellige måte å møte mangfold. Mangfold som ressurs som er mulighet for utvikling av barnehagen, mens den andre er, som problem og hinder for barnehagens virksomhet. Disse to ulike forståelse og tilnærminger til mangfold får konsekvenser for samarbeidet mellom barnehage og foreldrene (Gjervan, Andersen, og Blekka, referert i Glaser, 2018, s. 114).

Vår holdning til mangfold er veldig viktig i det pedagogiske arbeidet. I de tre årene som praksisstudent i barnehagen har jeg observert holdninger til mangfold. Jeg har sett at i noen barnehager, møtes foreldrene med innvandrere bakgrunn med lite forståelse og tilnærming

som førte til konflikter. Og det fikk meg til å tenke hvorfor det ble slik. Det handler om hvordan barnehagen forholder seg til mangfoldet hva slags kunnskap og erfaringer barnehagens ansatte har. Selv om de ha de formelle politiske rammer som barnehagen forholder seg til er det ikke i praksis. Og jeg tror det er mangel på å gjøre det synlig og å ta initiativ fra ledelsens del. De ser mangfoldet som et problem ikke som et ressurs.

Rammeplanen for barnehage slår fast at barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barna skal få oppleve at finnes mange måter å tenke, handle, leve på. Barnehagen skal bruke mangfold som ressurs i det pedagogiske arbeidet og støttete, styrke, følge opp barna utfra deres egne kulturelle og individuelle forutsetninger (kunnskapsdepartementet, 2017, s. 11).

Foreldrene i barnehage er mangfoldig og sammensatt. Det vil si at de har ulike verdisyn, ulike kultur og religiøs tilhørighet. Så er det nødvendig at de er møtt med åpenhet og anerkjennelse. Den pedagogens holdninger må ikke være dømmende, men må være sensitiv, forståelig, og som viser respekt. Det er veldig viktig at foreldrene opplever seg sett, hørt og vedsatt, og at de blir møtt som viktige samtalepartnere som blitt tatt med på råd og er gjort delaktige i barnehagehverdag (Glaser, 2018, s. 93).

3.3 Ressursorientert og problemorientert tilnærming

Det har vært vanlig å omtale barnehager som flerkulturelle med utgangspunkt at barnehagen er sammensatt av barnegruppen med ulike språklig, kulturelle, og religiøs bakgrunn. Denne beskrivelsen viser bare eksistensen av flerkulturelt mangfold i barnehagen, men det sier ingenting om konsekvensen av dette mangfoldet. Det viser ikke at det flerkulturelt barnehagen har en flerkulturell pedagogisk tilnærming. Hvilke tilnærminger barnehagen har er avhengig av personalets kompetanse og evne til å håndtere mangfoldig situasjon (Gjervan, Andersen og Blekka, 2013, s. 62). Det å forholde seg til ulike kulturelle mangfoldig i barnehage kan ses som en ressurs og positive utfordring, men samtidig kan det også møtes som negativ og uønsket situasjon. En problemorientering tilnærming kan defineres som å ta veldig lite hensyn til foreldre og barn fra ulike kulturelle bakgrunn. Pihl (2000) hevder at en slik pedagogisk tilnærming som utgangspunkt, vil barnehagen ignorerer språklige og kulturelle

ressurser som ikke hører til det som oppfattes det norske (Pihl, referert i Gjervan, Andersen og Blekka 2013, s. 63),

Det å se mangfoldet noe som kommer utenfor den ordinære virksomheten eller å se mangfold som er en mange og et hinder for å lære norsk, kan vi også kalle for problemorientering tilnærming. En slik holdning og handling hos personalet kan skyldes manglende kompetanse, og grunnleggende holdninger om at kulturelle homogenitet er naturlig utgangspunkt og mål for barnehagen og samfunnet. I sammenheng med denne tilnærming kan vi se på en eksempel utsagn fra barnehagelærer:

«Jeg gruer meg til høsten, for da kommer femti prosent av gruppa mi til å bestå av minoritetsbarn. Det kommer til å bli mye ekstraarbeid både med foreldre som ikke forstår, og med unger som må ha hjelp til alt mulig» (Kibsgaard og Husby, 2009, s 29, sitat i Gjervan, Andersen og Blekka, 2013, s. 63).

Dette utsagn viser barnehagelæreren er redd og usikker og at dette krever mye arbeid. Hun er også kanskje usikker på sin egen kompetanse. personalets forventning til møte med mangfoldet er arbeidskrevende. Men dette er forståelig når vi tar utgangspunkt fra vår egen homogenitet kultur og ikke omvendt Gjervan, Andersen og Blekka, 2013, s. 64). Derfor personalet i barnehagen går ut i fra at de som er en felles norm i de norske barnehagene om hva som er riktig og normalt. Dermed blir det som oppfattes som annerledes og ulikt møtt med tvil og mistillit.

I følge Hauge (2009) det motsatte til den problemorientering tilnærming er det vil kaller for *ressursorientering*. Det handler om å se forskjellighet som ressurs i arbeidet med flerkulturelle pedagogisk arbeid. Når den mangfoldigheten er en del barnehagens pedagogisk innhold og organisering, og når personalet gir rom for det og tar konsekvensen av dette mangfold i sin utvikling av barnehagen, da kan vi si at personalet har ressursorientering til mangfold (Hauge, referert i Gjervan, Andersen og Blekka, 2013, s. 67).

I en slik tilnærming kan personalet i barnehage belyse det positive med mangfoldet og gjør synlig i hverdagen. For eksempel, ved å inkludere foreldrene til å fortelle litt om deres kultur, kan vi synliggjøre det eksistens av mangfoldet og bruke det som ressurs for å synliggjøre variasjoner i verdier, livssyn og religion. Samtidig kan personalet i barnehage til rette legge for at barn få oppleve kulturell felleskap. Å belyse ulikheten og det som er felles kan være en grunnlag forståelse og innsikt i samarbeid med mangfoldige foreldre.

Resurssorientert tilnærming til mangfold innebærer at språklige, kulturelle og religiøse forskjeller ses på som en berikelse for fellesskapet i barnehagen. Det innebærer også at alle barn foreldre og personale er inkludert i barnehagens flerkulturelt felleskap. Religioner, språk og språk er synliggjort i barnehagens innhold, planer og organisering, og barnehagen har en flerkulturelt pedagogisk forankring.² Disse to tilnærminger kan vi bruke for analyseverktøy for å se egen arbeidet i barnehagen med et kritisk, reflekterende blikk. Det skal ikke betyr at barnehagen er bare problemorientert eller ressurssorientert, men at vi kan vurdere vår egen arbeid i forhold til flerkulturell pedagogisk arbeid.

Når mangfoldet i barnehage er opplevd som verdifullt av personalet, vil også barna få en positiv tilnærming. Samtidig vil foreldre oppleve at de blir verdsatt, respektert, og anerkjent. Personalets i barnehage er rollemodeller i barnehage. Deres holdninger og handlinger i møte mangfold er svært viktig for barnas utvikling av sosial kompetanse. Når personalet har resurssorienterte tilnærming til mangfold kan det bidra til inkludering og forebygge diskriminering mellom barna.

² Temahefte for barnehage, s. 8:

https://www.udir.no/globalassets/upload/barnehage/pedagogikk/temahefter/temahefte_om_spraklig_og_kulturell_mangfold.pdf , besøkt 22.05.2019

3.4 Godt foreldresamarbeid

Å samarbeide godt med foreldre bidrar til å styrke barnets trivsel, utvikling og læring. Derfor er det viktig å tilegne seg gode samarbeidsferdigheter for å være godt forberedt til å møte mange og forskjellige foreldre. Foreldres møter med barnehagen er med forskjellige krav, forventninger og forutsetninger for å komme seg i samarbeidet. Derfor er det viktig at personalet har flerkulturell kompetanse og er faglig oppdater på hva det kjennetegnes dagens barnehage og det moderne velferdssamfunnet (Glaser, 2018, s. 13). For å kunne fungerer som støttespiller for ulike foreldre, kreves det blant annet flerkulturell kompetanse, sensitivitet,

kommunikasjonsferdigheter, relasjonskompetanse, profesjonalitet og respekt for ulike foreldres kulturer og verdisyn.

I følge Ravn referert i Glaser (2018, s. 67), er samarbeidet et forhold mellom mennesker som i respekt for hverandres ulike kunnskaper, ferdigheter, egenskaper og holdninger møter samme mål på grunnlag av felles sum ressurser.

Samarbeidet er spennende men krevende. Hvis vi skal ha en god foreldresamarbeid er det avgjørende at vi møter foreldre som ressurspersoner og anerkjennes og inkluderer deres ønsker så langt det gjør det lar seg gjøre. Slik som vi møte ulike foreldre er også deres ønsker forventninger ulike. Minoritets foreldre eller flerkulturelle foreldre har en felles verdier og ønsker som resten av majoriteten i barnehage. Så er det viktig at personalet også jobber tett med disse foreldre på en måte som fremmer barns trivsel og læring.

Når vi samarbeider med foreldre med minoritets bakgrunn, må vi ha en kjennskap at de har tilknytting til ulike land. Det vil si at hver enkelt har sin historie og personlighet som er med og preger hvordan hverdagslivet leves. De har ulike sosiale og kulturelle bakgrunn og ulike utdanningsnivå, ulike erfaringer med barnehage og ulike livssituasjoner. Disse forskjellene påvirker foreldrenes behov og ønsker overfor barnehagen (Gjervan, Andersen og Blekka, 2012, s. 90). Det er barnehagens personalets sin ansvar for å ta initiativ til og for å utvikle samarbeidet med foreldrene i barnehagen. Men vi bør tenke oss om hvilke kompetanse er det viktig for å ha ivareta dette. Kunnskaper, holdninger og ferdigheter i forhold til samarbeidet er de viktige kompetanser som personalet er nødt til å egne seg

En grunnlaget for godt samarbeid mellom hjem og personalet legges på mange måter ved å etablere et godt samarbeid internt i personalgruppen. Holdninger og verdier som råder blant personalet, vil prege måtene man møter foreldrene på.

4. Metode

Jeg vil presentere metoden jeg har brukt gjennom dette prosjektet. Det finnes ulike metoder for å skaffe samfunnsvitenskapelige data. I denne oppgaven har jeg valgt å gjøre et kvalitativ intervju med minoritets foreldre. Grunnen for valg av metoden er fordi gjennom intervjuene vil jeg søke for informantenes egne opplevelser og erfaringer. Formålet med det det kvalitativ

forskningsintervjuet er å få tak i intervjupersonens egen beskrivelse av livssituasjonen hun eller han befinner seg i (Dalland, 2017, s. 65).

4.1 Kvalitativt forskningsintervju og fenomenologisk tilnærming

Kvalitative forskningsintervju søker å for å forstå verden sett fra intervjupersonenes side. Å få frem betydningen av folks erfaringer og å avdekke deres opplevelser av verden (Kvale og Brinkmann, 2015, s. 20). I en kvalitativ metode legges det vekt på nærhet, samtale og observasjon av et fåtalls studieobjekter eller informanter, for å få et innblikk i hvordan den enkelte føler, tenker og handler.

Det kvalitative intervjuet bringer to mennesker sammen om noe begge er opptatt av. Gjennom spørsmål og svarer reagerer de på og påvirker hverandre. Denne gjensidige påvirkning mellom informanter og intervjuer er en forutsetning for det kvalitative forskningsintervju (Dalland, 2017, s. 74).

Kvalitative forskningsmetode har flere forskningstilnærminger. Jeg har valgt å bruke en fenomenologisk tilnærming. Fenomenologi betyr læren om fenomenene (Dalland, 2015, s. 57). når det er snakk om kvalitativ forskning er det fenomenologi mer bestemt et begrep som peker på interesse for å forstå sosiale fenomener ut fra aktørens egne perspektiver og beskrive verden slik den oppleves av informantene, ut fra den forståelse av virkelige virkeligheten er den mennesker oppfatter. Ved å innsnevre intervjuet til den opplevdes betydning av mine informants livs verden vil den fenomenologien være relevant for avklaring forståelsesformen i det kvalitative forskningsintervjuet (Kvale og Brinkmann, 2015, s. 45).

Denne tilnærming vil passe min oppgave godt, fordi jeg ønsker å fange opp mine informantere opplevelser, erfaringer, tanker, rundet sin egen situasjonen som foreldre.

4.2 Ethiske vurderinger

I arbeid med denne undersøkelsen, måtte jeg ta etiske vurderinger underveis. Jeg tok mye hensyn til mine informantere frivillighet, forståelse, personvern og anonymitet må tas i forberedelse og gjennomføring av intervjuene. Jeg sendte brev som forespørsel (se vedlegg 1) til foreldre der de fikk informasjon om undersøkelsens problemstilling. Respondentene ble forklart at deres identitet skal bli anonymisert og at de kan trekke seg fra intervjuet hvis de vil. De undertegnet et samtykkeskjema som viser at de har lest og forstod disse betingelser.

4.3 Metodes svake og sterke sider

Korrekt bruk av data betyr at en skal være mest nøyaktig under innsamling, og analysen av data. Og resultat skal være avhengig av den som utfører undersøkelsen (Dalland, 2017, s. 57).

Det kvalitative forskningsintervju metode sterke side, er at det intervjuet tar sikte på å få frem nyanserte beskrivelse den situasjonen som intervjupersoner befinner seg i (Dalland (2017, s.68). Det er to spørsmål som må stilles til data, hvilken relevans har data for problemstillingen og hvor pålitelig er måten data er samlet inn på ?

Selv om min data i utgangspunkt er relevante til problemstillingen, må de også være samlet inn på måte at de er pålitelige. Det betyr at de ulike leddene i prosessene må være frie for unøyaktigheter (Dalland, 2017, s. 60).

Pålitelighet av undersøkelsen kan sterkt påvirkes av intervju effekten. I denne undersøkelsen, kunne min personlig og kulturell bakgrunn, mitt språk, utseende og oppførsel påvirke hvordan samtalen stil og innhold ble utformet. Disse faktorene kunne også påvirke resultatet.

4.4 Datasamling

Jeg tok kontakt med flere minoritets foreldre som jeg personlig kjenner. Jeg presenterte min oppgave og bedt om de ønsket å delta. Jeg fikk en positiv respons fra alle. Jeg valgte to foreldre. Disse foreldrene har forskjellige yrke, kulturell bakgrunn, religion tilhørighet, og livssyn. I tillegg er de fra forskjellige land, og alle har et eller flere barn i barnehagen. Grunnen for utvalgte foreldre er fordi jeg vil finne forskjellige aspekter av opplevelser og erfaringer for å besvare min problemstilling. Jeg vil presenter mine informanter her, og omtaler dem som F1, og F2

F1 kom til for fem år siden og er en far til tre jenter som går på barnehage. Han hadde en lærer profesjon i sitt hjemland

F2 er en mor til en gutt, fra Sri Lanka og har flyttet til Norge for åtte år siden. Hun er ferdig utdannet i helsevesenet.

4.5 Analysearbeid

Når intervjuene var over begynte jeg arbeidet med å transkribere. Dette var en tidkrevende prosess. Det var viktig for meg å forsøke å gjenskape eller beskrive mine informaners følelser og kroppsspråk rundt det de pratet om. Å skrive ut et intervju handler om å bevare mest mulig av det som opprinnelig skjedde (Dalland, 2015, s. 179). Samtidig var det viktig for meg å forsøke å ikke fortolke noen av svarene gjennom mine egne filtre, og være så objektiv som mulig. Dalland (2015, s. 19) sier at det muntlige språket er annerledes enn det skriftlige, og at vi av og til må slåss litt med skriverreglene. Dette opplevde jeg som utfordrende, men føler at jeg har fått frem det mine informanter fortalte meg på en god måte.

4.6 Analyse, tolkning og drøfting av funn

I dette kapittelet vil jeg, i overensstemmelse med mine og henhold til min intervjuguide, analysere intervjuer jeg har hatt med foreldrene. Mine informanter har blitt spurt om deres meninger og forståelser i forhold til foreldresamarbeid i barnehage, noe som gir mulighet for å få et innblikk i deres forståelse og opplevelse rundt foreldresamarbeid.

4.7 Samarbeid

Begge mine informanter ser på foreldresamarbeid som svært viktig, men har forskjellige opplevelser og etter meninger. For eksempel til spørsmålet, «hva forstår du om begrepet foreldresamarbeid?»

F1 sier:

Å samarbeide betyr at mennesker støtter hverandre og fordeler arbeidet, og når vi sier foreldresamarbeid er det når vi foreldre arbeider sammen med barnehage eller skole for barnas beste».

F2 sier:

«Foreldresamarbeid betyr å arbeide med fagfolk i barnehagen, å komme inn med innspill for å løse et problem og å kunne hjelpe til.»

Fra disse to sitater ser vi at det er forskjellige forståelser eller perspektiver om foreldresamarbeid. Etter min mening har begge rett på hva begrepet foreldresamarbeid er,

eller hvordan de forstår det. Samtidig er det interessant at begge legger vekt på forskjellige meninger. Fra disse sitatene kan vi forstå at våre opplevelser og erfaringer kan være et grunnlag for hvordan vi forstår verden.

Sitatet viser at F1 forstår hvor viktig det er å samarbeide med barnehagen, og at det er for barns beste. Sitatet gir uttrykk at det har sammenheng med barns trivsel og læring. Det vil si at det er spesielt viktig at de oppdragelsesarenaene fungerer på en måte som gjør at den fremmer barns trivsel og læring (Glaser, 2018, s. 19). Derfor er det avgjørende at både barnehagen og foreldrene arbeider sammen for barnets beste. Under intervjuet opplevde jeg at faren hadde sterk mening om hvor viktig det er med foreldresamarbeid i barnehagen. Det kan jeg også tolke med at han selv var lærer, så snakker han fra egen erfaring og opplevelse.

F2 viser hennes forståelse om begrepet foreldresamarbeid er knyttet til å løse et problem, eller å kunne hjelpe fagfolkene for å gjøre sitt arbeid. Rammeplanen sier at barnehagen skal ivareta foreldres rett til medvirkning og arbeid i nært og forståelse med foreldrene jf. barnehageloven §§ 1 og 4. Samarbeidet mellom hjem og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål, og personalet og foreldre har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling (kunnskapsdepartementet, 2017, s.22). Foreldre møter personale i kraft å være foreldre til ett eller flere i barnehagen, og for å sikre et godt foreldresamarbeid er det viktig å avklare sine ulike roller og anerkjenne hverandres kompetanse om barnet og for barnet (Gjervan, Andersen og Bleka, 2013, s. 94).

Pedagogene har gjennom sin utdanning kunnskap om barns utvikling og er eksperter på å kunne legge til rette for barns utvikling gjennom lek og omsorg, og fremme læring og danning. Foreldrene på sin side er de som kjenner sitt barn best og kan gi viktig informasjon om sitt barn. På den måten vil man kunne oppnå et mer symmetrisk forhold til hverandre, og man vil kunne unngå «undervisningstonen» som Palludan (2005) beskriver i sitt doktorgradsarbeid (Palludan, referert i Gjervan, Andersen og Bleka, 2013, s. 96).

Gjennom intervjuet med F2 har jeg forstått at hennes opplevelse av foreldresamarbeid i barnehage er forskjellig fra F1 sin opplevelse og forståelse. Det vil si at hun virker som passiv deltakende i det som skjer i barnehagen. Fra det hun sa, kunne jeg forstå at foreldre skal bidra i samarbeidet når barnehagen eller personalet har behov for det.

4.8 Erfaringer og opplevelser

Foreldre med minoritetsbakgrunn bidrar på ulike måter med å skape mangfold i barnehagen. De har tilknytting til ulike land, med ulike språk og tradisjoner. Hver enkelt har sin historie og sin personlighet som er med på å prege hvordan hverdagslivet leves. Noen har kommet hit i voksen alder, noen som barn med familien, og noen er født og oppvokst i Norge. De har ulike sosial og kulturell bakgrunn og ulikt utdanningsnivå. Disse forskjellene påvirker forelderens ønsker og behov overfor barnehagen (Gjervan, Andersen, Bleka, 2013, s. 89).

Utfra det Gjervan, Andersen og Bleka (2013, s. 89) hevder, ville jeg finne ut gjennom intervjuene hvilke opplevelser og erfaringer har mine informanter med foreldresamarbeid i hjemlandene sine. Ved spørsmålet, hvilke erfaringer og opplevelser om foreldresamarbeid har du fra ditt hjemland sier F1:

I mitt hjemland er det flere barn eller elever på et klasserom. Så det er vanskelig for lærerne å kunne kjenne hvert enkelt barn, og i tillegg samarbeide med foreldre. Det står jo i skole rammeplan at skolen bør samarbeide med hjemme, men det skjer ikke i praksis. Så foreldrene har nesten ingen medvirkning i barnehagen eller skolen.

F1 snakker fra sin egen erfaring og opplevelse om hvordan det var å samarbeide med foreldre. Som vi så tidligere har foreldre ulike sosiale og kulturelle bakgrunn og ulikt utdanningsnivå. De aller fleste foreldrene, har mye kunnskap som er basert på erfaring og teori som de besitter med og som kan være viktig for barnehagelæreren å få innsikt i (Glaser, 2018, s. 230). Disse kunnskaper basert på teori og erfaring kan være nyttige for både å formidle til barn og være en forutsetning for bedre foreldresamarbeid, hvor begge parter kan reflektere faglig. Så er det viktig for personalet i barnehage å benytte den kunnskapen foreldrene besitter med.

F2 sier:

«Jeg har ingen erfaring med foreldresamarbeid, der er det ikke som i Norge. Det er foreldrene som tar initiativ til å kontakte skolen eller barnehagen».

Fra F2 sin erfaring, forstår jeg at hun ser forskjellen mellom foreldresamarbeid i Norge og Siri Lanka. Selv om hun ikke har hatt erfaring med foreldresamarbeid i Siri Lanka, mener hun at det er foreldre som selv tar initiativet for å samarbeide med skole. Barnehagepersonalet har

et ansvar både for å ta initiativet til og for å utvikle samarbeidet med foreldrene i barnehagen. Og hvis vi ser på samarbeidet mellom hjemme og barnehage gjennom historie perspektivet, har det vært stadig endring, både i innholdet i samarbeidet og forholdet mellom partene. Personalets rolle har gått fra å være en type ekspert som informerer om barnehagens virksomhet og barnets utvikling til å kunne anvende kompetansen sin i en likeverdig dialog preget av gjensidig respekt (Gjervan, Andersen, Blekka, 2013, s. 93).

Personalets sin evne og vilje til å kjenne hvem disse foreldre er bedre, er en avgjørende faktor for et godt foreldresamarbeid. Som Gjervan, Andersen og Bleka hevdet, er det jo personalet i barnehage som har ansvar både for å ta initiativet og for utvikling av samarbeidet. Men kunnskap om hvem familiene er, til hver enkelt barnet når de begynner i barnehage og hvilke forutsetninger foreldrene har i forhold til foreldresamarbeid har kan være viktig i det pedagogiske arbeidet.

Under første møte mellom personalet og foreldre, kunne personalet bruke tiden til å finne ut hvilken situasjon familie er i og hva de har behov for å møte i barnehagen. Det første møte tilsier en viktig tid for personalet og foreldre til å etablere tillit og bli kjent. Man kan bruke tiden til å skaffe viktig informasjon om foreldre og barn, og kartlegge hvilke kommunikasjonsmiddel som trengs, for eksempel hvis det er behov for tolk osv. (Gjervan, Andersen, Bleka, 2013, s. 92).

Ved kommende intervju spørsmålene skal vi finne ut mer på hvilke opplevelser og erfaringer de har med barnehagen.

4.9 Foreldres opplevelse i barnehagen

Når personalet møter foreldre med ulik bakgrunn og ulike tanker om hva som er god oppvekst for barn, er det viktig at det som skjer i barnehagen gir mening til foreldre.

Ved spørsmålet «hvilke opplevelser har du med foreldresamarbeid i barnehage?»

F2 sier:

Min opplevelse på foreldresamarbeid i barnehage er veldig bra. De som jobber der er flinke, positive og omtenkssomme. Når jeg henter sønnen min, får jeg alltid tilbakemeldinger om sønnen min, hvordan han har hatt det i dagen sin, hva de har gjort på dag, og om det er noe ting jeg må hente, og jeg gir beskjed om det er noe jeg må informere.

Barnehage har mange muligheter til hyppige dialoger med foreldre under levering og henting om morgen og ettermiddagen. Her kan informasjons gis og fås, og spørsmål eller behov kan raskt oppklares (Spernes og Hatlem, 2013, s. 255).

Gjennom praksisperioder har jeg også selv opplevd og erfart at personalet i barnehage gir og får informasjon om barnet. Disse møtene er kort og uformelle, men verdifulle, som jeg nevnt i begynnelsen av oppgaven. Det er gjennom disse møtene at relasjon mellom foreldre og personalt bygges basert på gjensidig tillit og respekt. Så det jeg forstod også fra min informant F2, er at hun setter verdi på disse møtene og har positivt inntrykk av personalet hun møter.

Glaser (2018, s. 100), sier at vi mennesker er avhengig av relasjoner fra andre individer for å bygge opp og bevare positiv selvrelasjon.

I det pedagogiske arbeid må menneskeinteresse være i sentrum. Det er viktig at personalet tar initiativ og tar kontakt, og visser interesse for foreldre. Uten denne positive interessen for andre vil vi kunne ikke gjøre en god jobb i foreldresamarbeidet.

Våre holdninger og handlinger i møte med foreldre med minoritets bakgrunn er avgjørende i både relasjonsbygging som er forutsetning for barnets trivsel og utvikling. Som fagpersoner må vår kompetanse tas i bruk i samarbeidet med foreldre. Vi må kunne gi positivt inntrykk til foreldre, slik at de stoler på oss, og føler seg trygg i de formelle og uformelle møtene.

Det samme spørsmål jeg stilte til F1.

F1 sier:

I forhold til utveksling av viktige informasjoner om mine barn i henting og levering situasjoner, fungerer det veldig bra og jeg er fornøyd. Men av og til føles det som om er det de som kommer med forslag og jeg bare lytter. Det er ikke alltid de skjønner hva jeg mener, når det oppstår noen misforståelser. Jeg sitter med en opplevelse av at de ikke prøver å forstå mitt ståsted.

Glaser (2018) sier at det er grunnleggende viktig at alle foreldre blir sett og hørt og verdsatt, og at de blir også møtt som viktige samarbeidspartnere (s. 93). Det er vanskelig å kunne tolke uten å forstå helheten. Språk, kulturtilhørighet og ulike livssyn kan være en årsaker for misforståelser. Men i møte med minoritetsforeldre kan det være nødvendig å ha tolk slik at informasjon som gis eller samtalen mellom partene gir mening.

Hvis en samtale skal oppleves som god for alle parter, må det være preget av en dialog. Det innebærer at samtalen er preget av partene lytter til hverandre, og tar hva alle sier på alvor. Det har ingenting å gjøre med å være enig, men krever aktiv lytting. Den som er profesjonell, lytter og viser med hele seg det han eller hun gjør, og samtidig viser genuin interesse og respekt for den andre parten (Glaser, 2018, s. 138).

Vi har sett tidligere om ressursorienterte og problemorienterte tilnærmings syn på mangfold, troen på dialogen henger sammen også med troen på menneskers potensialer i møte med hverandre. Dialogen skal være fruktbar, hvis man har evnen til å se andres ståsted uten å slippe sitt eget syn. Man snakker på vegne av seg selv med meninger og tanker man har tilegnet seg gjennom erfaringer og opplevelse (Gjervan, Andersen, Bleka, 2013, s. 100)

Så er det viktig å se fra en annen perspektiv for å forstå og skape mening i dialogen. Det å være nysgjerrige på foreldre med ulike tanker og meninger kan være et utgangspunkt for en meningsfull dialog. Gjennom dialog kan det utveksles informasjon om begge parter.

Det er viktig å forstå at både barnehagepersonalet og foreldre er opptatt av barnets beste, og begge spiller stor rolle i barns læring og utvikling. Disse to oppdragelses arena har stor betydning i barns liv. Å være ressursorientert fagperson i møte med foreldre er avgjørende i samspill med foreldre med minoritets bakgrunn.

4.10 Utfordrende og utbytte av utfordringer

Det er lett å bli enig om at samarbeid med foreldre er viktig, men det er mye vanskeligere å få det fungerer godt (Drugli og Onsøien, 2015, s. 20). Foreldrene vil alltid ha kunnskap om barnet og barnets liv som barnehagepersonalet ikke har, og motsatt. Foreldrene og profesjonelle vil se barnet på ulike kontekster, hvor i mange tilfeller fungerer ulikt. Begge parter må utveksle informasjon på tvers av kontekstgrensene, og til sammen vil de ha mer helhetlig kunnskap om barnet som vil komme til gode for alle parter.

Ved spørsmålet «hva var utfordrende ved opplevelsen av foreldre samarbeid og utbytte av utfordringer?», fikk jeg interessante svar fra begge mine informanter.

F2 sier:

Det som var utfordrende for meg i foreldresamarbeid var at jeg og personalet i barnehagen har ulike meninger om mitt barns språkutvikling. De mener at han er forsinket med språket, og at han har kanskje vansker med forståelse og de anbefalte å søke på PPT for å støtte han til å komme i gang. Som mor var det vondt å ta i mot den beskjednen, siden han er mitt første barn, og som en som har tatt utdanningen innfor helse mener jeg at det er alt for tidlig for å ta den vurderingen. I tillegg snakker vi på tamilsk med han hjemme, og det kan være grunn at han er forsinket med språket. Jeg gikk med på å få prøve PPT, men jeg følte meg presset. Jeg fikk ikke sjans til å forklare hvorfor jeg mener han må vente. Så dette opplevde jeg som utfordrende.

Den vanligste grunnen til at noen samtaler med foreldre blir opplevd som utfordrende, er fordi foreldre blir sårbare når det tas opp noen vansker om barnet deres eller med dem selv som omsorgspersoner å gjøre. I slik situasjon er det lett å vekke forelderens forsvar (Glaser, 2018, s. 131). F1s sin opplevelse å være tung er helt naturlig, og hennes reaksjon er forståelig. Men det som hun savner er anerkjennelse væremåter av personalet, og savner hennes rolle i det samarbeidet. Det er viktig at personalet holder seg profesjonelle og respekterer den andres rolle i samspillet. For den tar både foreldrene som har primæroppdragelsesrolle, og den profesjonelles rolle for at samspillet skal fungere. Den fagpersonen må være klar over at den kan oppleves svært vanskelig for foreldre å forholde seg til at det har oppstått bekymring eller problem knyttet til deres barn, og særlig hvis de opplever det selv hjemme.

Det er viktig for den profesjonelle vet at dette er en normal beskyttelsesreaksjon, og at hun eller han håndterer det på en hensiktsmessig måte. Den profesjonelle har den største makten i samarbeidsrelasjonen med foreldre og i dette ligger det også største ansvaret for å få samtalen til å fungere (Glaser, 2018, s. 131).

Gjervan, Andersen og Bleka (2013, s. 97) mener at i hvilken grad personalets samarbeidsformer åpner eller lukker for meningsutveksling, avhenger av om at det er likeverdighet og symmetri som får dominere i samarbeidet eller ikke. Det vil si at hvis personalet møter foreldre med utgangspunktet at «jeg har rett, og jeg vet som er best», har

man inntatt en posisjon som leder til en ubalanse i maktforholdet mellom personalet og foreldre. Det kan i noen tilfeller også handle om etnosentristiske holdninger; «min oppfatning er best også er best for deg!». Eller dette kan sees som i sammenheng med Palludan (2007) sin tenkning om undervisningstonen, som er dominere i relasjon mellom personalet og foreldre med minoritets bakgrunn (Palludan, referert i Gjervan, Andersen, og Blekka, 2013, s. 98)

Gjennom intervjuet med F1, har jeg fått inntrykk av at hun forstår at personalet i barnehagen vil for barnets sitt beste. Som vi har sett hennes opplevelse i møte med personalet i barnehagen i andre situasjoner som, i henting og levering virket hun fornøyd og har positiv synspunkter om personalet i barnehage. Men det personalet burde gjøre var, å gå inn i reell dialog som er preget av gjensidig forståelse, hvor personalet kunne anerkjenne og prøve å sette seg i det andre partiets situasjon og bekrefte at de forstår det.

Foreldrene kjenner barna sine på unike måter og er barnas forankring i livet. Personalet tilkjenner gir en tiltro til foreldre ved å møte dem med anerkjennende væremåter. Vi kan forstå anerkjennelse på ulike måter. Norske barnehagepedagogen har i mange år vært preget av et psykologisk anerkjennelsesbegrep. Dette anerkjennelse begrepet er knyttet til prinsippet likeverdighet og til det å vise respekt for den andres opplevelsesverden. Det vil si å prøve å forstå hvordan en opplevelse kan ha en mening og kan være gyldig den det gjelder, uavhengig hvordan det oppleves av andre (Gjervan, Andersen, og Blekka, 2013, s. 96).

Anerkjennelse væremåter av personalet kan bidra til å støtte foreldre uansett hvilke verdier som verdstetts. Det gir rom for det som er likt og forskjellig fra en selv. Når anerkjennelse væremåte i samarbeid med foreldre er utgangspunkt, kan barnehagens personale få et gjensidig godt samarbeid som bygger på respekt og tilhørighet.

Bæ (1996) forklarte at anerkjennelse væremåte er en grundig og viktig pedagogisk holdning i arbeid med barn i barnehagen (Bæ, referert i Becher, 2006, s. 63). Når anerkjennelse væremåte er personalets holdning og handling kan det unngå konflikter som oppstår i arbeid med minoritetsforeldre. Konflikter kan jo oppstå på grunn av språk, verdisetting eller kulturelle misforståelser, men ved å være lyttende og forstående og å ta utgangspunkt fra ens forutsetning og verdier kan bidra til vellykket samarbeid.

F1 sier :

Det mest utfordrende som jeg opplevd med foreldresamarbeid var når mitt første barn begynte i barnehagen. Hun var sein med språkutvikling. Jeg kjente ikke barnehagens system og jeg behersket ikke norskspråket i den tid. Det var en dårlig opplevelse fordi jeg ikke visste hvordan jeg kunne hjelpe. Men etter flere samtaler ved bruk av tolk, forstod jeg hvordan jeg kunne bidra i samarbeidet. Vi ble enige om at vi må snakke med datteren på morsmål hjemme, og at det var naturlig for henne å være seint på språket siden hun er to språklig, det norskespråket skal komme seg.

Språk er ofte et tema som kommer opp når det er snakk om barn med minoritetsbakgrunn, både innenfor barnehagen og pedagogiske fagmiljøer. Barn med minoritetsspråk behersker i ulik grad det norske språket når de begynner i barnehagen eller skole. Personalet på barnehage forholder seg til barns flerspråklige på ulike måte. Dette avhenger på hvilke tilnærming personalet har til mangfoldig (Gjervan, Andersen, Bleka, 2013, s. 122).

Foreldre med minoritetsbakgrunn er ingen ensartet gruppe. Dette er foreldre som er individuelt forskjellige på lik linje med foreldre som ikke faller inn på gruppebetegnelsen minoritet. Det som kan være utfordring både for barnehagen og foreldrene kan være språklige barrierer, ulike forventninger til hva en barnehage skal være, ulike erfaringer med barnehage og ulike forventninger til samarbeidet mellom barnehagen og hjem (Glaser, 2018, s. 116).

Rammeplanen forplikter personalet i barnehage til støtte flerspråklige barn i bruk av sitt morsmål og samtidig aktivt fremme barnas norsk/-samisk språklige kompetanse (kunnskapsdepartementet, 2017, s. 18). I noen barnehager innebærer det å utvikle morsmål er viktige og det er betydningsfullt for barnas språkutvikling at foreldrene snakker morsmålet sitt med barna sine. Barnehagen kan være en viktig støtte for foreldrene slik at barnas flerspråklighet blir ivaretatt og videreutviklet. Gjennom dialog med foreldrene kan barnehagen få kunnskap om barnets bruk av morsmål. Denne kunnskapen er viktig for barnehagelærerne for at de skal kunne vurdere barnets total språkkompetanse (Glaser, 2018, s. 119).

For eksempel, når min informant F1 fikk råd fra barnehagepersonalet å snakke med barnet på morsmålet, og at det norskspråket skal komme seg, tolker jeg som personalet har kunnskaper, ferdigheter og holdninger i forhold til flerspråklighet. Personalet viser også hvilken tilnærming hun/han tok utgangspunkt i foreldresamtalen. Når personalet er ressursorientert i samarbeid med foreldre med minoritets bakgrunn, kan arbeidet lykkes.

Ved å samtale med foreldrene om familiens hverdagsliv og aktiviteter utenfor barnehage kan personalet i barnehagen snakke om dette med barna i barnehagen på norsk. Slik kan barnehagen skape forbindelser mellom det livet barnet har hjemme, og det livet i barnehage. dette kan berik barnets språkutvikling (Glaser, 2018, s. 119).

Derfor er foreldrene i alle situasjoner en viktig ressurs for sine barns læring. Gjennom et nært samarbeid med personalet kan foreldrene spille en viktig rolle for barnas språkutvikling i barnehagen.

5. Konklusjon og oppsummering

Målet med denne oppgaven har vært å finne svaret på hvordan foreldre med minoritets bakgrunn opplever foreldresamarbeid med personalet i barnehagen. I forsøk for problemstillingen har jeg funnet at foreldrenes opplevelse med samarbeid varierer.

I forhold til min funn, barnehagepersonalets bevissthet og holdning knyttet til samarbeid med foreldre med minoritets bakgrunn også varierer. Det viser seg at det finnes noen barnehagelærer som har fortsatt mangel av faglig forståelse av flerkulturelle pedagogisk praksis i barnehagen. På tross finnes det også fagpersoner som har positive holdninger til ressursorientert tilnærminger til kulturelt mangfold pedagogisk praksis i barnehagen. Med dette, kan dette ses at vegen til mangfold pedagogisk praksis er i positiv retning.

De overnevnte funnene bekrefter at barnehageansattes bevissthet og holdninger til mangfold kulturelt praksis kan påvirke minoritesforeldres opplevelse av inkludering og deltakelse i barnehagen. Jo mer foreldre er anerkjent og forstått som ressurs i arbeid med barna i barnehagen, jo bedre opplevelse de får som fører til tillit og tiltro for barnehage, og som er viktig for allsidig utvikling av barnet og barnets trivsel.

Dermed vil jeg oppfordre til videre forskning med samme tema, som kan vise større bilde av minoritetsforeldres opplevelse i barnehagen, og mer utbredt bevissthet og holdninger av personalet knyttet til kulturelt mangfold i barnehagen.

6.Litteraturliste

- Aare, T. & Blom, K. (2012). *Samfunnet i barnehagen og barnehagen i samfunnet*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Becher, A. A. (2006). *Flerstemmig mangfold: Samarbeid med minoritetsforeldre*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Bøhn, H. & Dypedahl, M. (2009). *Veien til interkulturell kompetanse*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Dalland, O. (2017). *Metode og oppgaveskriving* (6. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Dahl, Ø. (2013). *Møter mellom mennesker: Innføring i Interkulturell kommunikasjon* (2.utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Drugli, M. B. & Ønsøien, R. (2015). *Vanskelige foreldresamtaler: Gode dialoger*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Eriksen, T. H. (Red.). (2001). *Flerkulturell forståelse* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Gjervan, M., Andersen, C. E. & Bleka, M. (2013). *Se mangfold!: Perspektiver på flerkulturelt arbeid i barnehagen* (2. utg.). Oslo: Cappelen akademisk forlag
- Glaser, V. (2018). *Foreldresamarbeid: Barnehagen i et mangfoldig samfunn* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2017). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Larsen, A, K & Slåtten, M, V. (2015). *En bok om oppvekst: Samfunnsfag for barnehagelærere* (4. utg.). Oslo: Fagbokforlaget.
- Gjervan, A. (Red). (2006, 1. august). *Temahefte om språklig og kulturelt mangfold*. Hentet 22. mai 2019 fra https://www.udir.no/globalassets/upload/barnehage/pedagogikk/temahefter/temahefte_om_spraklig_og_kulturelt_mangfold.pdf
- Spernes, K. & Hatlem, M. (2013). *Den flerkulturelle barnehagen i bevegelse: Teoretiske og praktiske*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Utdanningsdirektoratet (2017). *Rammeplan for barnehagen: Innhold og oppgaver*. Oslo: Utdanningsdirektoratet.
- Utdanningsforskning (2018, 28. Februar). *Flere minoritetsspråklige barn i barnehagen*. Hentet 1. april 2019 fra <https://utdanningsforskning.no/artikler/flere-minoritetsspraklige-barn-i-barnehagen/>

Vedlegg 1

Informasjon til foreldre og samtykke

Jeg heter _____ og skriver bachelor oppgave i barnehagelærerutdanning ved Høyskolen på Vestlandet. Tema i oppgaven er om hvordan foreldre med minoritetsbakgrunn opplever foreldresamarbeid med personalet i barnehagen. I den forbindelse, håper jeg at du vil være villig til å stille opp på intervju. Det er frivillig å delta. Du kan når som helst trekke deg fra intervjuet uten å måtte gi noen begrunnelse. Alt som kommer frem i intervjuet skal bli behandlet konfidensielt og anonymisert. Før intervjuet begynner ber jeg deg om å samtykke i deltagelsen ved å undertegne på at du har lest og forstått informasjonen i dette arket og ønsker å delta. Om du ønsker å trekke deg, vil informasjonen bli slettet.

Veileder for min bacheloroppgave er Espen Helgesen, Høyskolen på Vestlandet.

Vennligst ta kontakt med meg for å avtale tid og sted eller om du har noen spørsmål. Min telefon er _____ eller du kan sende mail på: _____.

Tusen takk for hjelpen !

Samtykke

Jeg har lest og forstått informasjonen over og gir mitt samtykke til å delta i intervjuet.

Sted og dato _____

Signatur _____

Vedlegg 2

Intervjuguide
1. Generell informasjon om fordypningsoppgaven.
2. Underskrift på ”samtykkeerklæring”.

3. Jeg skriver notater underveis i intervjuet, for å få best mulig informasjon.
○ Hvor lenge har du bodd i Norge?
○ Hva er utdanningen din?
○ Hva forstår du om begrepet 'samarbeid'?
○ Hvilke erfaringer har du om samarbeid i forhold til barnehage eller skole fra hjemlandet ditt ?
○ Hvordan opplevde du samarbeidet med barnehagen her i Norge?
○ Hva var utfordrende og utbytte av utfordringer?

